01 ගැටලු විසඳුමු දැහැමි විලසින්

අප ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ උතුම් තෙමඟුල නිමිති කරගෙන ලෝකවාසී බෞද්ධයෝ වෙසක් උත්සවය සමරති. පාසල් දරුවන් වන අපට ද වෙසක් දිනය පමණක් නොව වෙසක් සතිය ම වැදගත් වේ. ඒ අප පාසලේ මෙන් ම ලංකාවේ සෑම පාසලක ම වෙසක් සතියෙහි බොහෝ ආගමික වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක වීම නිසයි.

වෙසක් පොහොය නිමිත්තෙන් අප ශ්‍රේණියේ සිසුන් අතර කථික තරගයක් පැවැත්වීමට කටයුතු සංවිධානය කොට තිබිණ. ඒ අනුව අප ශ්‍රේණියේ සමාන්තර පන්ති හතර නියෝජනය කරමින් තරගකරුවන් හතරදෙනකු තෝරා ගැනිණ. තරගය සඳහා මාතෘකාව වූයේ "බුදුරජාණන් වහන්සේ සහ ගැටලු නිරාකරණය" යන්නයි. එහි දී බුදුරජාණන් වහන්සේ විවිධ අවස්ථාවන්හි ගැටලුවලට විසඳුම් ලබාදුන් ආකාරය පෙන්වා දිය යුතු විය. එසේ ම එම විසඳුම් අප ජීවිත සාර්ථක කර ගැනීමට අදාළ කර ගත හැකි ආකාරය පිළිබඳ ව ද පැහැදිලි කිරීම අවශ්‍ය විය. විවිධ ගැටලු නිරාකරණය කළ අවස්ථා බොහෝ ගණනක් බුද්ධ චරිතය හා සම්බන්ධ ව ඇති නිසා එක තරගකරුවකුට එක සිදුවීමක් ඇසුරු කරගෙන කරුණු ඉදිරිපත් කරන ලෙස නිර්දේශ කර තිබිණ.

දේවදත්ත හිමිගේ ප්‍රශ්න හමුවේ විසඳුම් සෙවීම, කාන්තාවන්ට පැවිද්ද දීම, දුර්වල ශිෂ්‍යයකු වූ චුල්ලපන්ථක හිමියන්ගේ රහත්වීම, කම් සැපය හැර දමූ නන්ද හාමුදුරුවෝ, යන මාතෘකා ඔස්සේ තරගකරුවන් කරුණු ඉදිරිපත් කළ යුතු විය. ඒ තරගකරුවෝ හතර දෙන ගුරුවරුන්ගේ හා දෙමාපියන්ගේ ද සහාය ඇති ව කතා හතරක් පැවැත්වූහ. ඒවා විදුහල්පතිතුමාගේ මෙන් ම ගුරුමණ්ඩලයේ ද ප්‍රශංසාවට ලක් විය. එම කථා සතර මෙසේයි.

1. දේවදත්ත තෙරුන්ගේ පංචවර යාචනය

ඉඳ ඉඳ එක වෙහෙර
විඳ විඳ දහම් මනහර
සිඳ බිඳ දුක් සසර
අහෝ දෙව්දත් නොදිටි මොක් පුර

"සහෝදර සහෝදරියනි, ගුත්තිල කාව්‍යයේ දී වැත්තෑවේ හිමි දෙව්දත් තෙරුන් වහන්සේ ගැන කී ආකාරය ඔබ අසා ඇති. එක ම පන්සලේ සිටියත්, කොතෙක් බණ ඇසුවත් දෙව්දත් තෙරුන් රහත් වූයේ නැහැ. දෙව්දත් හිමි කියන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ගිහි කල ළඟ ම ඥාතියකු බව ඔබ අසා ඇති. උන් වහන්සේ යසෝදරා දේවියගේ සොහොයුරෙක්. බුදුරජාණන් වහන්සේ මල්ල රට අනුපිය නම් අඹ වනයට වැඩම කළ අවස්ථාවේ භද්දිය, අනුරුද්ධ, ආනන්ද, භගු, කිම්බිල, උපාලි යන කුමාරවරුන් සමග ඇවිත් දේවදත්ත කුමරු ද පැවිද්ද ලබාගත්තා. අනෙක් කුමාරවරු වගේ ම දෙව්දත් කුමරුත් හරි දක්ෂයි. පසු කලෙක දෙව්දත් හිමි ධ්‍යාන පවා ලබා ගැනීමට සමත් වුණා.

දෙව්දත් හාමුදුරුවන්ට බුදු බව ලැබීමට ඕන වුණා. ඒ සඳහා තෝරාගත්තේ වැරැදි ක්‍රමයක්, ඒ බුදු හාමුදුරුවන් මරලා බුදු වෙන්න. ඒ සඳහා ඔහු බොහෝ දේවල් කළා. ඔබ අසා ඇති, අජාසත්ත කුමාරයා යාළුකරගෙන බිම්බිසාර රජතුමා මැරවීමට උපදෙස් දුන්නා. ඉන්පසු අජාසත් රජතුමාගේ උදවු ගත්තේ බුදුරජාණන් වහන්සේ මැරවීමට. නාලාගිරි ඇතාට රා පොවා මහ මගට යැවුවා. දුනුවායන් යොදා බුදුරජාණන් වහන්සේට ඊතලවලින් විදීමට සැලැස්සුවා. අවසානයේ තමන් ම ගිජ්ඣකූට පර්වතයට නැගී ගලක් පෙරළුවා. මේ ආකාරයට බොහෝ නරක වැඩ කළා. අවසානයේ සංඝ භේදයක් ඇති කිරීමටත් කටයුතු කළා.

උන් වහන්සේ සංඝ භේදය ඇති කිරීම සඳහා උපායක් කල්පනා කොට තවත් භික්ෂු පිරිසක් සමග ගොස් ශාසනයේ පැවැත්මට යැයි පවසමින් බුදුරදුන්ගෙන් වර පහක් ඉල්ලා සිටියා. එම පංච වරය මෙහෙමයි:

1. භික්ෂූන් වහන්සේ ජීවිතාන්තය දක්වා ම ආරණ්‍යයක ව විසිය යුතුයි
2. භික්ෂූන් වහන්සේ ජීවිතාන්තය දක්වා ම පිණ්ඩපාතයෙන් යැපිය යුතුයි
3. භික්ෂූන් වහන්සේ ජීවිතාන්තය දක්වා ම පාංශුකූලික විය යුතුයි
4. භික්ෂූන් වහන්සේ ජීවිතාන්තය දක්වා ම වෘක්ෂ මූලික ව විසිය යුතුයි
5. භික්ෂූන් වහන්සේ ජීවිතාන්තය දක්වා ම මස් මාංස වැළඳීමෙන් වැළකී විසිය යුතුයි යනුවෙනි.

යාළුවනේ, ඔබලා මොනවද හිතන්නේ බුදු හාමුදුරුවෝ මෙම කාරණා පහ පිළිගන්න ඇති ද? නැහැ. එහෙනම් ප්‍රතික්ෂේප කළා ද? ඒත් නැහැ. උන් වහන්සේ එම ගැටලුවට දුන්නේ තවත් ගැටලුවක් ඇති නොවන ආකාරයේ විසඳුමක්. කැමැති ශ්‍රාවකයකුට දෙව්දත් තෙරුන්ගේ යෝජනා අනුගමනය කළ හැකියි. ඒවා ධර්ම විනයට විරුද්ධ යෝජනා ලෙස හැඳින්විය නොහැකි වන නිසා. ඒ වගේ ම කැමැති කෙනකුට එම යෝජනා අනුගමනය නොකර ඉන්නත් පුළුවන් කියා උන් වහන්සේ වදාළා. යම් පිළිවෙතක අන්තගාමී ව එල්බ ගැනීමට මෙන් ම එය අන්තගාමී ව ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට ද බුදු දහම එකඟ වන්නේ නැහැ. කෙනකුට නිදහසේ සිතා, විමසා කටයුතු කිරීමට බුදු

දහම තුළ ඉඩකඩ තිබෙනවා. එම ඉඩකඩ වසා දැමීමට දෙව්දත් තෙරුන් ක්‍රියා කළ බවක් ඉහත කී වර පහ තුළින් පේනවා. එහෙත් මෙහි දී බුදුරජාණන් වහන්සේ ක්‍රියා කළේ දෙව්දත් තෙරුන්ට සම්පූර්ණයෙන් ම විරුද්ධ ව, යැයි කියන්නට බැහැ. පක්ෂපාතී ව කියා කියන්නත් බැහැ. උන් වහන්සේ ඉවසිලිමත් ව ක්‍රියා කළා. විචාර පූර්වක ව අදහස් ප්‍රකාශ කළා. ශ්‍රාවකයින්ගේ නිදහසට ද ගරු කළා. ඉතා සාර්ථක ලෙස එම ගැටලුවට මුහුණ දුන්නා. පාසල් සිසුන් වන අප ද ගැටලුවලට මුහුණ දෙන්න ඕනෑ මේ විදිහටයි. එදා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ආදර්ශයට අනුව යාම අපේ ජීවිතවල යහපතට හේතු වෙනවා. එයින් සාමයත් සාධාරණත්වයත් සුරක්ෂිත වෙනවා. සියලු දෙනාට ම තෙරුවන් සරණයි.

2. කාන්තාවන්ට පැවිද්ද ලබාදීම

සහෝදර සහෝදරියනි, බුදුසසුන පවතින්නේ සිව්වනක් පිරිස මතයි. එනම් භික්ෂු, භික්ෂුණී, උපාසක, උපාසිකා යන ගිහි පැවිදි කොටස්වල ක්‍රියාකාරිත්වය මතයි. මා කතා කරන්නේ භික්ෂූන්ට අමතර ව භික්ෂුණීන් ද සසුනට එක් වීමේ දී ඇති වූ ගැටලුවක් ගැනයි.

බුද්ධ කාලය බ්‍රාහ්මණ ආධිපත්‍යය ප්‍රබලව තිබූ කාලයක්. ඒ කාලයේ කාන්තාවට මූලික අයිතිවාසිකම් පවා නිසි ලෙස ලැබී තිබුණේ නැහැ. කැමැති ආගමක් ඇදහීමට, පුදසිරිත් කිරීමට, කැමැති රැකියාවක් කිරීමට, දේපළක් තබා ගැනීමට අයිතියක් ලැබුණේ නැහැ. ශිල්පශාස්ත්‍රාදිය ඉගෙනීමට, හැදෑරීමට නිදහස ලැබුණෙත් නැහැ. ඒ වගේ ම රාජ්‍ය පාලනයට එක්වීමේ අවස්ථාවත් අහිමි කර තිබුණා. අධිකරණය ඉදිරියට ගොස් යුක්තිය ඉටුකර දෙන්නැයි ඉල්ලා සිටීමටවත් ඇයට ඉඩ ලැබුණේ නැහැ. "ගැහැනිය පහත් ය, දුර්වල ය, චපල ය" මේ තමයි බමුණු මතය. මේ තත්ත්වය තුළ ඒ කාලයේ කාන්තාවන් ජීවත් වුණේ විශාල පීඩනයක. ඔවුන්ට උරුම වී තිබුණේ කනගාටුදායක ජීවන තත්ත්වයක්. මෙලෙස දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ පහත්කොට සැලකූ කාන්තාවන්ට පැවිද්ද ලබා දීම බුදුරජාණන් වහන්සේ මුහුණ දුන් ගැටලුවක්.

සහෝදර සහෝදරියනි, අපේ බුදු හාමුදුරුවෝ මේ බරපතළ ගැටලුව විසඳුවේ කොහොම ද? බොහොම සාර්ථක ආකාරයට මේ ගැටලුවට මුහුණ දුන්නේ කොහොම ද? එදා උන් වහන්සේට මේ තත්ත්වය වෙනස් කිරීමට බොහෝ වෙහෙස වීමට සිදු වුණා. යම් සමාජයක පවතින පාරම්පරික අදහස් වෙනස් කරන එක ලෙහෙසි නැහැ. කාන්තා පැවිද්ද ඉල්ලීම හා සම්බන්ධ ව සිදු වූයේත් එවැනි ම දෙයක්.

සුද්ධෝදන රජතුමා මිය යෑමෙන් පසු ප්‍රජාපතී ගෝතමිය තනි වුණා. ඇයට පැවිදි වීමේ අවශ්‍යතාව ඇති වුණා. ඇය ඉල්ලීම් කළා කාන්තාවන්ට පැවිද්ද ලබා දෙන ලෙස. බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ එයට අවස්ථාව නොවේ කියා අවසර දුන්නේ නැහැ. ඇය තුන් වතාවක් ඉල්ලීම් කළත් බුදුරජාණන් වහන්සේ එය ප්‍රතික්ෂේප කළා.

ඔබ අසා ඇති එදා ශාක්‍ය වංශයේ හා කෝලිය වංශයේ පිරිසක් රෝහිණී නදියේ ජලය බෙදා ගැනීමට යුද වදින්න සූදානම් වුණා. අපේ බුදු හාමුදුරුවෝ එතැනට වැඩම කරලා ඔවුන් සමගි කළා. ධර්මය දේශනා කළා. මේ ධර්ම දේශනාව අහලා පැහැදුණු පන්සියයක් කුමාරවරුන් පැවිදි වුණා. ඒ ශාක්‍ය වංශයෙන් දෙසිය පනහක් හා කෝලිය වංශයෙන් දෙසිය පනහක් ලෙසින්. මේ අවස්ථාවේ දී එම පන්සිය දෙනාගේ බිරින්දෑවරුන්ටත් පැවිදි වීමේ අදහස උපන්නා.

ඔවුන් පන්සිය දෙනාත් ප්‍රජාපතී ගෝතමිය හමු වී පැවිදි වීමේ අදහස ප්‍රකාශ කළා; හිස මුඩු කරගෙන, කසාවත් හැඳගෙන පා ගමනින් ම විසාලා මහනුවර බලා ගමන් කළා. මේ සියුමැලි කාන්තාවන් බොහෝ දුරක් පයින් යෑම නිසා පා තුවාල වී තිබුණා. බොහෝ වෙහෙසට පත්වී සිටියා. ඔවුන් ගොස් ආනන්ද හාමුදුරුවන් හමු වී කාරණය කීවා. උන් වහන්සේ ඉදිරිපත් වී බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් ඉල්ලීම් කර කාන්තාවන්ට පැවිද්ද ලබා දීමට කටයුතු කළා. මෙහි දී බුදුරජාණන් වහන්සේ ගරු ධර්ම අටක් ඉදිරිපත් කළ අතර ඒවා පිළිගැනීමෙන් පසුවයි පැවිද්ද ලබා දුන්නේ. ඒ අනුවයි කාන්තා පැවිද්ද ඇති වුණේ.

පාරම්පරික ආගමික අදහස් අනුව කොන් කර හිටපු කාන්තාවන්ට ඒ හැටියට පැවිද්ද ලබා දෙන එක, ඔවුන් පූජනීයත්වයට පත් කරන එක නොකළ යුත්තක් බව බොහෝ දෙනා සිතුවා. මේ ගැටලුව බුදු හාමුදුරුවන් විසඳුවේ අෂ්ට ගරු ධර්ම ඉදිරිපත් කිරීමෙන්. මම කෙටියෙන් ඒවා කියන්නම්.

1. උපසම්පදාවෙන් වස් සියයක් ඉක්ම වූ මෙහෙණිය වුව ද එදින ම උපසම්පදාව ලද භික්ෂුව දැක වැඳිය යුතු ය, ගරු කළ යුතු ය
2. භික්ෂූන් වහන්සේ නොමැති පෙදෙසෙක මෙහෙණිය වස් නොවිසිය යුතු ය
3. මසකට දෙවරක් මෙහෙණිය භික්ෂූන් වහන්සේලාගෙන් උපදෙස් ලබා ගත යුතු ය
4. වස් අවසානයේ දී භික්ෂු භික්ෂුණී උභතෝ සංඝයා හමුවෙහි දී මෙහෙණිය පවාරණය කළ යුතු ය
5. ඇවැතකට පත් මෙහෙණිය භික්ෂු භික්ෂුණී උභතෝ සංඝයා කෙරෙහි මානත් පිරිය යුතු ය
6. දෙවසරක කාලයක් ශික්ෂමානාවක ව (පුහුණු වන්නියක) සිට උපසපන් විය යුතු ය
7. මොන ම කරුණක් නිසා වත් මෙහෙණිය භික්ෂූන් වහන්සේ නමකට ආක්‍රෝෂ පරිභව නොකළ යුතු ය
8. මෙහෙණිය භික්ෂූන් වහන්සේට අවවාද නොකළ යුතු ය. භික්ෂූන්ගේ අවවාද මෙහෙණිය පිළිගත යුතු ය

ප්‍රජාපතී ගෝතමිය මෙම කොන්දේසිවලට එකඟ වුණාට පසු ඔවුන්ට පැවිද්ද ලැබුණා. එහෙත් භික්ෂූන් වහන්සේ ඉක්මවා යෑමට ඉඩ ලැබුණේ නැහැ. ඔවුනට

නිසි තැන ලැබුණා. භික්ෂූන් වහන්සේගේ අවවාද අනුශාසනා පිළිගැනීමටත් භික්ෂුණීන් එකඟ වුණා. එක් වර ම උපසම්පදාව ලැබීමට ඉඩ නොතබා දෙවසරක් ශික්ෂ මානාවක ව ලෙස සිටිය යුතු යැයි නියම වුණා.

සමස්තයක් වශයෙන් අෂ්ට ගරු ධර්ම මගින් කාන්තාවන්ට භික්ෂුණීන් වහන්සේලා වශයෙන් භික්ෂූන් වහන්සේලාට අවනත ව අනතිමාන ව ක්‍රියා කිරීමට ඒ වගේ ම ආක්‍රෝශ පරිභව නොකිරීමට, අවවාද නොකිරීමට නියම කර තිබෙනවා. ඒ වුණාට භික්ෂුණීන් වහන්සේලාට නිවන් දැකීමට කිසිදු බාධාවක් නැහැ. ධ්‍යාන සමාපත්ති අභිඥා මාර්ගඵල ලබා ගැනීමට ද බාධා වුණේ නැහැ. භික්ෂුණීන් වහන්සේලා ද රහත් වුණා. බුදුරජාණන් වහන්සේ කාන්තාවන්ට පැවිද්ද ලබා දීමේ ගැටලුවට එදා මුහුණ දුන්නේ ඔය විදිහට. එය අපටත් ආදර්ශයක්. ඔබට තෙරුවන් සරණයි.

3. චුල්ලපන්ථක හිමියන් රහත්වීම

දයාබර සොයුරු සොයුරියනි, උගත්කම කියන්නේ මහා වටිනා දෙයක් බව අප කවුරුත් දන්නවා. ඒත් අකුරු නොදන්න, ලියන්න කියන්න බැරි, පාසල් නොගිය, විභාග සහතික නැති සියලු දෙනා නූගතුන් ද? නැහැ. එයට උදාහරණ අද සමාජයෙන් වගේ ම එදා සමාජයෙනුත් පෙන්වන්න පුළුවන්. මම ඔබට කියන්නෙත් එවැනි කතාවක්.

එක ගමක සිටියා චුල්ලපන්ථක හා මහාපන්ථක කියලා සහෝදරයෝ දෙන්නෙක්. මේ දෙන්නාගෙන් අයියා මහා පන්ථක නිතර නිතර බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් බණ ඇසුවා. බණ අහලා මහණ වුණා. භාවනා කරලා ටික දවසකින් රහත් වුණා. ඊට පස්සේ මල්ලිත් මහණ කර ගත්තා. මල්ලිට පාඩම් කරන්න බැහැ. කොච්චර පාඩම් කළත් මතක හිටින්නේ නැහැ. එක ගාථාවක් පාඩම් කරන්න මාස හතරක් දුන්නා. එහෙත් එක ගාථා පදයක්වත් මතක නැහැ. පාඩම් කරන්න බැරි නම් ආපහු ගෙදර යන්න කියලා මහාපන්ථක හාමුදුරුවෝ, කිව්වා.

චුල්ලපන්ථක හාමුදුරුවෝ එහෙම යන්නත් කැමැති නැහැ. අකැමැත්තෙන් නමුත් දිනක් උදේ පාන්දර ආරාමයෙන් පිටත් වුණේ සිවුරු හැරීම සඳහා යි. මේ වෙලාවේ අපේ මහා කාරුණික බුදු හාමුදුරුවෝ චුල්ලපන්ථක පොඩි හාමුදුරුවන් දැකලා කතා කළා. විස්තර අහලා හිස අතගා හිත සනසා පොඩි භාවනාවක් කරන්න කියා දුන්නා. හිරු එළියේ වාඩි වී සුදු රෙදි කැල්ලක් අතට දී "රජෝ හරණං, රජෝ හරණං" යනුවෙන් කියමින් එම රෙදිකඩ පිරි මදින්න කීවා. පොඩි හාමුදුරුවොත් එහෙම කළා. ටික වේලාවක් යන විට පිරිසිදු රෙදි කැල්ල අපිරිසිදු වුණා. මේ රෙදිකැල්ල අපිරිසිදු වුණේ කොහොම ද? පොඩි හාමුදුරුවෝ කල්පනා කළා. මගේ අතේ තිබුණ කුණු නිසා නේද? මේ ශරීරයත් මහ කුණු ගොඩක් නේද කියලා හිතන්න පටන්ගත්තා, ධර්මය අවබෝධ වුණා. රහත් වුණා.

බලන්න යාළුවනේ, එක ගාථාවක් පාඩම් කරන්න බැරි ව පැවිද්ද අතහැර යන්න සිටි පොඩි හාමුදුරුවෝ භාවනා කරලා රහත් වුණා.

දයාබර සොයුරු සොයුරියනි, බලන්න එදා චුල්ලපන්ථක පොඩි හාමුදුරුවන් මුල්කරගත්තු ඒ ගැටලුවට බුදුරජාණන් වහන්සේ දුන්න විසඳුම. උන් වහන්සේ ඉක්මන් තීරණ ගත්තේ නැහැ. එහෙම අරගෙන මහාපන්ථක හාමුදුරුවන්ගේ අදහසට ම එකඟ වුණෙත් නැහැ. චුල්ලපන්ථක හාමුදුරුවෝ රහත් වෙන්නත් හැකියාව ඇති ශිෂ්‍යයෙක් බව දැක්කා. ඉවසිලිවන්තව බුද්ධිමත් ව ක්‍රියා කළා. එක් පැත්තක් පමණක් බලලා විසඳුම් හෙවුවේ නැහැ. සෑම පැත්ත ම බැලුවා. සතර පද ගාථාවක් පාඩම් කරන්න බැරි වුණාට ම චුල්ලපන්ථක හාමුදුරුවෝ අදක්ෂයි කියා තීරණය කළේ නැහැ. කිසිම හැකියාවක් නැති කෙනෙක් කියලා මහණදම් පුරන්න බැරි කෙනෙක් කියලා තීරණය කළෙත් නැහැ. බුදුරජාණන් වහන්සේ දැක්කා චුල්ලපන්ථක දක්ෂයි. උන් වහන්සේට දියුණු කළ හැකි සිතක් තියෙනවා. මග පෙන්වුවොත් රහත් වෙන්නත් පුළුවන් බව. ලබා දුන් අභ්‍යාසය අනුවයි ගැටලුව විසඳුණේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ ගැටලුව විසඳූ හැටි අපටත් වටිනා ආදර්ශයක්. ඒ ආදර්ශය අපේ ජීවිතවලටත් ආලෝකයක් සපයනවා. සැමට තෙරුවන් සරණයි.

4. පැවිද්දේ කලකිරුණු නන්ද හාමුදුරුවෝ

දයාබර සොයුරු සොයුරියනි, මා ඔබට කියා දෙන්න හදන්නේ අපේක්ෂා ඉටු නොවීම නිසා තමාගේ කටයුතු අතපසු කරගෙන පසුතැවිල්ලෙන් සිටි හිමිනමක් ගැනයි. ඔබ නන්ද කුමාරයා ගැන අසා ඇති. සිදුහත් කුමාරයාගේ සොහොයුරා. සුද්ධෝදන රජතුමාගේ හා මහාප්‍රජාපතී ගෝතමියගේ පුතා. ඔහුගේ තරුණ අවධියේ සුවිශේෂී සිදුවීමක් පිළිබඳවයි මම ඔබ දැනුවත් කරන්නේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ බුද්ධත්වයට පත් ව වසරකට පසු ව සිය උපන් ගම බලා වැඩම කළා. ඒ කියන්නේ කිඹුල්වත් පුරයට. ඒ වන විට නන්ද කුමරුන්ගේ රාජාභිෂේක මංගල්‍යය, ගෙවැදීමේ මංගල්‍යය සහ ජනපද කල්‍යාණිය සමග විවාහ වීමේ මංගල්‍යය යෙදී තිබුණා. බුදුරජාණන් වහන්සේ භික්ෂූන් වහන්සේලා සමග නන්ද කුමරුගේ නිවසට වැඩම කළා. වැඩම කරලා දවල් දානය වැළඳුවා. අවසානයේ පාත්‍රය නන්ද කුමාරයාගේ අතට දුන්නා. නන්ද කුමරු ගෙදරින් පිට වෙද්දී ජනපද කල්‍යාණිය කිව්වා "හිමියනි වහා එන්න" කියා. නන්ද කුමාරයත් බුදු හාමුදුරුවන් පාත්‍රය දැන් ගනියි, දැන් ගනියි, සිතමින් බුදුරදුන් පසුපස්සේ ම ගියා. පන්සලට ම යනකල් බුදු හාමුදුරුවෝ පාත්‍රය ආපසු ගත්තේ නැහැ.

කිඹුල්වත් පුර නිග්‍රෝධාරාමයට වැඩමකොට පාත්‍රය අතට ගත් බුදුරජාණන් වහන්සේ "නන්ද ඔබ මහණ වෙන්න කැමැති ද?" යි ඇසුවා. බුදු හාමුදුරුවන්ට තියෙන ගෞරවය නිසා නන්ද කුමාරයාට බැහැ කියාගන්න බැරි ව ගියා; කැමැතියි කීවා. නන්ද කුමාරයා මහණ කරනු ලැබුවා. දැන් නන්ද හාමුදුරුවෝ. හැබැයි සහෝදරවරුනි, නන්ද කුමාරයාගේ ගත මහණ වුණත් සිත මහණ වුණේ නැහැ. ඒ කියන්නේ නන්ද හාමුදුරුවන්ට භාවනා කරන්න ගියාට මතක් වන්නේ ජනපද කල්‍යාණියමයි; සිත හදා ගන්න ම බැහැ. කල්පනා කරමින් ඉන්නවා. මේක දැකපු බුදුරජාණන් වහන්සේ නන්ද කුමාරයා දිව්‍යලෝකයට කැඳවාගෙන ගොස් දිව්‍යාංගනාවන් දැකීමට සැලැස්වූවා. දිව්‍යාංගනාවන් දැකපු නන්ද කුමාරයාට ජනපද කල්‍යාණියට වඩා ලස්සන කාන්තාවන් කොච්චර ඉන්නවා ද කියා සිතුණා. දිව්‍යාංගනාවක් ලබා ගැනීමට නම් භාවනා කළ යුතු යැයි බුදුරජාණන් වහන්සේ උපදෙස් දුන්නා. ඒ අනුව නන්ද හාමුදුරුවෝ භාවනා කළා. අවසානයේ දී රහත් භාවයටත් පත් වුණා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ එදා අසහනයට පත් ව හිටපු නන්ද තෙරණුවන්ට නිසි මග පෙන්නුවා. සිතේ තිබුණ අසහනය නැති කළා විතරක් නොවෙයි, නිවන් සුව ලැබීමට මග පෙන්නුවා. පස්කම් සැපත ගැන ම හිතලා නන්ද හාමුදුරුවෝ ලොකු මානසික ගැටලුවක් විසඳගන්න බැරුවයි හිටියේ. දෙව්ලොවට කැඳවාගෙන ගොස් දෙවඟනන් පෙන්වමින් නන්ද හිමියන් වෙනතකට යොමු කොට සිත වෙනස් කොට නිසි මගට ගත්තා.

එයින් සිදු වුණේ විශාල යහපතක්. එදා ඒ ගැටලුව බුදුරදුන් එහෙම විසඳුවේ නැත්නම් මහා විපතක් වෙන්න තිබුණා. නන්ද තෙරණුවන් හැමදාමත් අසහනයෙන් සන්තාපයෙන් ජීවත් වන භික්ෂුවක් බවට පත් විය හැකි ව තිබුණා. බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ ගැටලුව විසඳීමට ගත් පියවර, උත්සාහය, උන් වහන්සේගේ තැනට සුදුසු නුවණ, උපාය කුසලතාව හෙළි කරන තැනක්. පාසල් සිසුන් හැටියට අපිත් මේ වගේ කතාපුවත් ආදර්ශයට අරගෙන ගැටලු විසඳා දෙමින්, විසඳා ගනිමින් ක්‍රියා කිරීමට වගබලා ගනිමු. තෙරුවන් සරණයි.

මෙම කථා සතර කාගේත් ඇගයීමට ලක් වූ අතර එම සිදුවීම් ආදර්ශයට ගෙන සාර්ථක ජීවිතයකට පිටිවහලක් කරගන්නා ලෙසට විදුහල්පතිතුමා ප්‍රකාශ කළේ ය. **අපටත් ඕනෑ තරම් ප්‍රශ්න ජීවිතයේ දී ඇති වන්න පුළුවන්, අප කළ යුත්තේ ප්‍රශ්නවලින් පලායාම නොව ඒවාට නොබිය ව මුහුණ දීමයි. සෑම ප්‍රශ්නයකට ම පිළිතුරක් ඇති බවත් ගැටලුවට විසඳුම් ලබා ගත යුත්තේ ද දන උගත් කෙනකුගෙන් බවත්** විදුහල්පතිතුමා අප දැනුවත් කළේ ය.

සාරාංශය

සමාජයේ ජීවත් වන ලොකු කුඩා සෑමට ගැටලුවලට මුහුණ දීමට සිදු වේ. එවන් අවස්ථාවල කලබල නොවී බුද්ධිමත් ව ඒවා විසඳා ගත යුතු වේ. තමාට ගැටලුවට විසඳුමක් සෙවීමට නොහැකි නම් කල්‍යාණ මිත්‍රයකුගේ හෝ බුද්ධිමත් වැඩිහිටියකුගේ හෝ උපදෙස් ලබා ගැනීම වැදගත් වේ. උපදෙස් ලබා ගන්නා තැනැත්තා ද හොඳ සත්පුරුෂයකු වීම අවශ්‍ය වේ. එසේ නොවූ විට ඔහුගේ වැරැදි උපදෙස් නිසා අප ද අපහසුතාවට ලක්වීමට ඉඩ ඇත.

ක්‍රියාකාරකම

1. දෙව්දත් හිමියන් ඉදිරිපත් කළ පංච වරය නම් කරන්න.

2. බුදුරජාණන් වහන්සේ භික්ෂුණී පැවිද්ද ලබා දීම එක වර ම සිදු නොකළේ ඇයි? පැහැදිලි කරන්න.

පැවරුම

ඔබේ යහළුවකුට ඇති වූ ගැටලුවක් හා එයට ඔබ ලබා දුන් සාර්ථක විසඳුමක් දැක්වෙන චිත්‍රකතා පොත් පිංචක් සකස් කරන්න.